

Kvalkved

Kvalkved (<i>Viburnum opulus</i>)	
Højde	Op til 4 meter
Form	Busk
Blomstringstid	Juni
Frugtttype	Bær
Modningstid	Oktober
Lys	Lyskrævende
Jord	Middelgod til næringsrig
Fugt	Middel til fugtig
Vind	Tålsom
Vårfrost	Hårdfør
Saltsprøjt	Hårdfør

Udbredelse

Kvalkved er vidt udbredt i det meste af Europa og store dele af Asien, og findes også i Nordamerika (ssp. *trilobum*). I Danmark forekommer arten over hele landet. Den findes overvejende i bryn og hegn, og ofte tæt på kysterne, f.eks. adskillige steder i Nordjylland: Fosdalen,

Uggerby Strand, Frederikshavn og mange steder i Limfjordsområdet. Kalkved findes typisk som enkeltstående buske sammen med hyld, vild æble, slåen og engriflet hvidtjørn.

Beskrivelse

Kvalkved er en op til 4 meter høj busk. Dens vækstform er åben med udbredte sidegrene og oprette stive skud, på nogle lokaliteter lav og krybende, andre steder opret. Unge skud er brune og glatte, barken bliver senere grålig. Bladknopperne er små, runde, røde og glatte. Bladene er håndfligede og minder om små ahornblade. Bladstilken er rød og bærer op til syv nektarkirtler. Blomsterne er hvide og sidder samlet i store skærme med en krans af store golde blomster, som omgiver fertile mindre blomster i midten. Kvalkved blomstrer i begyndelsen af juni. Bærrene er kuglerunde og knaldrøde. De modnes i oktober, men bærrene bliver ofte siddende på buskene til ind i vintermånederne, hvor de eftermodnes og kan spises af fuglene. Den almindelige kvalkved kendes let fra den anden danske art, pibekvalkved (*V. lantana*). Pibekvalkved har

hele blade, blomsterskærmene er større med ensartede blomster, og frugterne er sorte ved modenhed.

Voksested

Arten kan vokse på mange forskellige jordtyper men trives bedst på fugtig næringsrig jordbund, som undervækst i åbne løvskove eller skovbryn. Kvalkvæd er hårdfør overfor både vind og frost og tåler også nogen saltpåvirkning.

Anvendelse i landskabsplantninger

Kvalkvæd er velegnet som underplantning under lysåbne skovtræer som f.eks. birk, elm, eg, ahorn og fuglekirsebær. Kvalkvæd spredes og selvfor ynges både ved frø og rodsrud. Bæredende fugle sætter stor pris på bærrerne. Specielt vinterfugle som sjagere og silkehaler spiser de sent modne bær. Bærrerne er giftige for mennesker, og arten bør derfor ikke plantes hvor børn færdes almindeligt, f.eks. i parker og ved børnehaver o.l.

Kvalkvæd er afprøvet i nye 6-rækkede forsøgshegn, hvor de klarer sig forholdsvis godt. Den giver et smukt billede i foråret med blomsterne og i efteråret med de skarpe røde farver på både frugter og blade. Arten bør nok anvendes i blanding med andre arter. Den kan nogle år angribes af sodskimmel og i forsøgene ses det, at den kan angribes af insekter, som afløver den i mere eller mindre grad.

Valg af plantemateriale

Skov- og Naturstyrelsen anbefaler, at der til landskabsplantninger bruges planter af en afstamning, der sikrer, at de er robuste og på lang sigt kan tilpasse sig eventuelle klimaændringer. Derfor foretrækkes genetisk brede danske frøkilder.

På hjemmesiden www.plantevalg.dk kan der hentes oplysninger om valg af frøkilde.

Anden anvendelse

Kvalkvæd brugtes tidligere i naturmedicin men har ikke længere nogen praktisk anvendelse.

Kilder

Anonym (1994). Træer og buske til skovbryn, læhegn og vildtplantninger. Skov-info nr.13. Tekst og redaktion: Skov- og Naturstyrelsen, Fællesudvalget for læplantning og Frøkildeudvalget.

Møller, P. F. og H. Staun (2001). Danmarks træer og buske. Politikens forlag.

Ødum, S. (1969). De vildtvoksende træer og buske. Danmarks Natur bind 6: Skoven, side 143-199.

Fortegnelse over frøkilder, se www.frøkilder.dk

